

په افغانستان کې جگړه څنگه پای ته ورسوو؟

لیکوال: دیوید میلیند (دبریتانیا د بهرنیو اړو وزیر)
ژباړن: رحیم الله بشارت

په افغانستان کې جگړه نه بریتانیا پیل کړې نه امریکې په ۱۹۹۰ لسیزه کې ددې هېواد د طالبانو دولت لپاره نه د اوسېدو لپاره یو محفوظ جنت او ملاتړ ورکړ. په بدل کې یې اوسامه بن لادن طالبانو ته پیسې او جنګیالي تیار کړل. افغانستان د سپتمبر د یولسمې د بریدونو د پیدایښت په ځای بدل شو. ددې بریدونو په ځواب کې نړیوالې مداخلې په نړیواله کچه ډېر پوره ملاتړ درلود. خو ددې مانا دا نه ده چې زموږ پوځونه به د تل لپاره دلته وي. اته کاله وروسته، موږ اړیو چې ددې پلان جوړ کړو چې څنگه به دا پای ته رسېږي — څنگه به هغه څه ساتو چې تر لاسه کړي مودې او څنگه به جنوبي اسیا له هغه ناوړه نفوذ نه ژغورو، چې موږ ټول بھاغېزمن کړي.

د پرمختګ لار د لانجې د سولې او جګړې د سیاست د مرکزیت په پېژندو پورې اړه لري. د مرګونو او ټول وژنو سره مل کوم خطرناک تېری (تشدد) چې دې جګړې پیل کړی دی، سیاست به یې پای ته رسوي. د افغانستان لپاره یو سیاسي جوړښت باید دوه اړخونه (بعدونه) ولري. لومړی، یې نوی او ښه پراخ دندنی (داخلي) برابری (جوړښت) په کوم کې چې پوره افغانان برخه ولري، او مرکزي دولت دومره ځواک او قانونیت ولري چې هېواد له داخلي او بهرنیو ګواښونو وساتي او دویم، په کوم کې لومړنی هم منحصر دی، او هغه دا چې یونوی بهرنی جوړښت چې ګاونډیان دې ته ژمن کړي چې د افغانستان د ازادۍ او ځمکنۍ بشپړتیا درناوی وکړي. او دومره ځواک او ملاتړ هم ولري چې ددې ډاډ تر لاسه شي چې دوی په خپله ژمنه ولاړ پاتې کېږي.

بریتانیا د ۱۸۳۹ او ۱۹۱۹ ترمنځ په افغانستان کې درې ځله جنګېدلې ده. هر ځل دا جنګونو په بریتانوي هند کې د بریتانیا د ځواک په مرکز — او اقتصادي ګټوپورې تړلي وو. هر ځل دوی غوښتل چې دلته خپل واک ټینګ کړي خو له دې ځای نه د پوځونو په شاکولو ته اړوښتل شول. هر ځل دا وښتل له ډېرو وینو توپیدو سره مل و، چې لږ د بریتانیا د شاهي کورنۍ ستراتیژیکې پلانونو په لټه کې شامل چې — ځان په اړه کې وساتي — یو معقول اړ او د هماغلې فکر دا ده چې — څلورم، پیاوړتیا او ځواک (دوی له ځواک) خو په مرستو متکي افغانستان، چې د قبیلو ترمنځ انډول یې برابر وي او د بریتانوي هند امنیت ته ګواښ پېښ نه کړي.

د پخواني شوروي اتحاد ستراتیژي جوړوونکي هم، همدې ته یوه ورته پاملې ته ورسېدل، کله چې په ۱۹۸۹ کې شوروي پوځونه له افغانستان، څخه ووتل، او دکمیونسټ محمد نجیب الله حکومت یې تر شا پرېښود، چې تر درې کلونو ژوندی پاتې شو او بیا له منځه لاړ — دکرملین دنصیحت الفاظ چې، کمیونیزم هېرول، سوشلیزم پرېښودل، اسلام ته غیر خلاصول او له قبیلوسره کارکول، د نوي تاریخ د هر رژیم په څېر د نجیب الله رژیم هم له بهرنیو مرستو پرته ونه پایږدې او هغه وخت را وپرزېده چې د بورس یلټسن نوي ازادې شوې روسیې پرکابل ټولې مرستې ودرولې.

په ۱۹ مه پېړۍ کې د بریتانیا تجربه او په شلمه کې د شوروي اتحاد هغه بڼې چې د افغانستان د ثباته کولو بڼه لاره، او کېدای شي یواځینې لاره داده چې پخپله افغانان قوي کرل شي چې بیاخپل په خپلو کلیو او درو باندې واکمن هم واوسي او امنیت هم راوړي. ددې د ترلاسه کولو لپاره افغانان له بهر نه پوره سیاسي او پوځي ملاتړ سخاوت مندانه اقتصادي مرستو ته اړتیا لري. خو افغانان به په خپله خاوره کې زمونږ مجادلوې پوځونو ته له اړتیا، د امنیت د ډاډ ددوې د خپل واک له پراخولو په لاره کې له مرستې پرته، نه اړتیا ولري او نه به هرکلی ووايي.

په ۱۸۴۲ کې له کابل نه د بریتانوي پوځونو د خونې وتلو په هکله یو تازه مطالعه بڼې چې لامل یې ددې پوځونو د تیت پورو چارواکیو لخوا خپلو جګپورو هغو ته دهغه بد حالت دحقیقت ویلو کې زړه نازره توب و، چې بریتانوي پوځونه ورسره مخامخ وو. زه هم دهغو ډیپلوماټانو او دمیدان د قومندانانو سره له خپلو خبرو نه پوهېږم چې هغه «خوري خبرې» نورې دنن خبرې نه دي. داخبره چې افغانستان سمې لارې ته روان دی هغه رښتیا دي چې له ځمکې لاندې شوي دي. دلته نور داسې حقیقتونه شته چې زه یې وینم:

- افغانان له دېرشو کلونو جګړو ستړي کړي دي، دوی جګړو، د بنسټیزو حقونو او شونتیاوو نشتوالي اغیزمن کړي دي. اکثریت یې دطالبانو له ظلمونو او تېرې کرکه لري. خوبیا هم کله دوی هغوی ته له ظالمانو جنګسالارانو او قانون ماتوونکو نه د دوی دساتونکو په ډول گوري

- افغان دولت چې حامدکرزی یې مشري کوي، دخپلو خلکو دغوښتنو، ځواکمنو جنايتکارانو او د اقتصادي گټو د ځان کوونکو، او نړیوالې ټولني له مخالفتونو او فشارونوسره مخ دی. خو په ده کې د حکومت کولو وړتیاکمه ده. دده په اړه اندېښنې له تېرو ټاکنو راپه دې خواژورې شوي دي کومې چې له پراخو درغلیو او د رشوت له تورونوسره ملگري وي. دا اندېښنې د سیاسي نظام دجوړښت له پلوه هم دي.

- افغان بغاوت پراخ، خو دملگرتیا او اړیکو، جغرافیوي مرکزونو او تکنیکونو له پلوه کمزوری دی. طالبان د طالبانو دتېر رژیم دمشرانو لخوا رهبري کېږي چې مشري یې ملا عمر کوي او د پاکستان په سرحدي سیمو کې مرکز لري. دحقاني نیت ورک او حزب اسلامي په گډون ځینې نورې ډلې وړې ډلې هم په عملیاتو کې برخه لري. دا ټولې ډلې دخلکو په نه باور او دولت په کمزوری پایي.

- له طالبانو اوس هم کرکه کېږي — یوه نوې نظرپوښتنه بڼې چې یواځې ۶ سلنه افغانان د دوی د واک بېرته راتگ غواړي. خو اوس دوی داسې وړې جنګي ډلې منظمې کړې دي چې په جنوب، ختیځ او شمال کې له محدود ملاتړ نه خوند اخلي، او ددې وړتیا لري چې دکابل په گډون هرچېرته عملیات ترسره کړي.

- د القایدې هغه مشران چې له افغانستان، نه تښتېدلي دي دپاکستان په قبایلي سیمو کې پټېږي د دې مشرانو یوه لویه برخه وژل شوي یا نیول شوي دي. سره له دې چې القایده له طالبانو سره د اړیکو اورد تاریخ لري خو ددوی ملگرتیا تر ډېره بریده تکنیکي او سیمه ییزه ده. تراوسه القایده ددې وړتیا (کیپسیتی) لري — په نورو هېوادونو لکه یمن کې دخپلو ملگرو او شریکبانو په مرسته — په نړۍ کې مرګاني بریدونه وکړي.

• په تېرو اتلس میاشتو کې په پاکستان کې د اصف علي زرداري د ديموکراتيک حکومت په راتگ سره څه بدلونونه راغلي دي. حقيقت دادی چې سيمه ييز تروريزم پوځي او وسياسي مشرانو له يوه نوي هدف سره مخ کړي دي او ددوی په خلاف يې سره موافق کړي دي ، دا خبره اوس ريليسيتيکه ده چې د پولې په دواړو خواوو کې پر وسله والو د فشار پر غورځولو باندې کل وشي.

په وروستيو اته کلونو کې افغانه او نړيواله ستراتيژي په دې باندې متمرکز ه وه چې د دولت لويې دندې سمې او د افغانانو په ژوند کې مثبت بدلون راولي. که څه هم دا لاره له خنډونو او ځنډونو ډکه خوبياهم ځينې لاسته راوړنې شته. د پنځه ميلونه مهاجرو بېرته سېندنه، کېدای شي په خپل حفاظت ، امنيت او پرمونږ باندې چې دوی ته مو ساتلي دي، د باور د زياتېدو تر ټولو لويه نېښه وي نظر پوښتني بڼې چې د امنيت نشتوالی اوس هم دخلکو په وړاندې تر ټولو لويه ستونزه ده، تېرکال په بریدونو کې له تېرو ټولو کلونو په پرتله زيات خلک وژل شوي دي.

په ۲۰۰۳ کې د افغان ملي اردو شمېر له دوه زره نه کم و. اوس له ۱۰۰،۰۰۰ زیات دی. خو نژادي توازن — او په ځانگړي ډول د پښتنو برخه پکې — کمزورې ده. شمېر به يې دريمه برخه ددې کال تر پايه او نور په را روانو کلونو کې زيات شي. افغان پوځيان اوس دلومړۍ کړنې د مبارزې تجربې تر سره کوي چې ښه بېلگه يې په هلمند ولايت کې اوسني مشترک عمليات و. او ددې لپاره پلانونه جوړېږي چې افغان امنيتي ځواکونه، سيمه ييز حکومتونه او نورې ادارې د اغېزمنتيا پورې مناسبې کچې ته ورسېږي نو افغان پوځ به — ولسوالي په ولسوالي او ولايت په ولايت — د امنيت دمشرۍ دنده په غاړه واخلي. څومره چې افغان پوځ پياوړي کېږي ، نړيوال ځواکونه به ددې وړ وي چې له عملياتو نه په شانسې او ځای دوی ته پرېږدي خو بيا به هم دوی ته اړتيا وي چې دخپلو افغانو سيالانو (افغان ملي اردو) د روزنې او لارښوونې چارې د څوکلونو لپاره روانې وساتي.

د پوهنې او روغتيا په هکله، په ۲۰۰۱ کې يواځې يوميليون افغان ماشومان بنسټونې ته تلل چې هغه هم يواځې هلکان وو. سړکال هيله لرو چې يوه ميليونه ماشومان به بنسټونې ته لار شي چې دريمه برخه به نجونې وي. له لسو نه اته افغانان روغتيا ساتنې ته لاس رسې لري.

دکونارو کو او د نشه ييزو توکيو سوداگري افغانستان ته لويه ستونزه ده. خو په تېرو دوه کلونو کې د ترياکو په حاصل کې لوی کمښت راغلی دی: ۱۹٪ په ۲۰۰۸ کې او ۲۲٪ په ۲۰۰۹ کې. د ملگرو ملتونو د نشه يي توکيو دمخنيوي دفتر وايي چې په ۲۰۱۰ کې به د ترياکو حاصل زيات نشي. په امنيت او حکومتدارۍ کې پرمختگ او ورسره د غنمو لوړ قيمتونه ، ددې پايلو په ترلاسه کولو کې مرسته کړې ده.

د ملي پيوستون د پروگرام — چې د محلي او سيمه ييزو حکومتونو د پرمختگ لپاره پيل شوی و — لاسته راوړنې به په دې هېواد کې يوه په زړه پورې کيسه وي. له ۲۰۰۳ راهيسې د ۲۲،۰۰۰ کلې شوراگانې دکليوالو لخوا د رايو له لارې ټاکل شوي دي. دوی يواځې نږدې ۴۰،۰۰۰ پرمختيايي پروژې يې ډيزاين کړي بلکې پلې کړي يې هم دي. او اوس له ښکته نه پورته خواته يانې د ولسواليو شوراگانو ته راځي.

داسې برخې هم شته چې هلته کوم د يادولو وړ پرمختگ نه دی شوی، مونږ ددې اندېښنو دلرې کولو په لورگامونه اخلو او افغان دولت اړ دی چې په دې هلکه ډېرڅه وکړي لکه:

• انصاف ، قانون او نظم راوستنه د جنگ يوربښتيني ميدان دی د افغان ملي پوليسو شمېر نږدې ۱۰۰،۰۰۰ تنه دی خو لويه خبره د څومره والي (کميت) نه ده ، دڅنگه والي (کيفيت) ده. ددې ځواک ځينې برخه د نشه ييزو توکيو په سوداگرۍ بوخت دي. همدارنگه دېرې يې نالوستي دي، دجنایتيکارو او

ياغيانو ملاتري دي او يا رشوت اخلي. افغان دولت د ريفورم يو پراخ او لري رسېدونکي پروگرام پيلوي خو دولت اړتيا لري - البته زمونږ په مرسته - چې يو دجنايي او ولسي شخړو د اوارولو لپاره غير رسمي عدالتي جوړښت رامنځته کړي. داټول هغه څه دي چې اکثره وخت يې افغانان دقانون حاکميت گڼي.

د ملي پيوستون دپروگرام دبرياليتوب سره، سره ، ولسي اداره له گرانو هڅو وروسته هم ديوي بېخي لويې ستونزې په ډول په ځای پاتې شوه. د هېواد په لري پرتو سيمو کې د ولسواليو په کچه حکومت نشته؛ نيم ولسوالان يو دفتر هم نه لري. له څلورمې برخې کم يې برېښنالري، او ځيني يواځې دمياشتي سپر ډالره دلگښت لپاره ترلاسه کوي. د راروانو دوه کلونو لپاره نړيوالې ټولني ژمنه کړې چې ۱۲،۰۰۰ دولتي کارکوونکي وروزي چې د ولسواليو په کچه کاروکړي.

• په پای کې داچې، دلته د فساد ستونزه ده. په جنوري کې د بي بي سي، اي بي سي، او اي ارډي له خوا دترسره شوې يوې نظريوېشنې له مخې ۹۵٪ افغانان فساد ته د هغوی دسيمي ديوي لويې ستونزې په سترگه گوري. په ځينو سيمو کې په منځني ډول هر افغان په کال کې ۱۰۰ ډالره دولتي چارواکيو ته د رشوت په توگه ورکوي. نو دومره پراخ خپور فساد ژورې ريښې لري. ولس مشر کرزي ژمنه کړې چې د فساد مخه ونيسي او داسې ادارې رامنځته کړي چې داستونزه وڅاري او مخه يې ونيسي نړيواله ټولنه به د هغه په عمل قضاوت کوي ، نه دهغه په خبرو. مرسته ورکونکي به هغه ته د دولت له لاري دمرستو دلگولو شونتياوې له دېروازمويلو وروسته دهغه په لاس ورکوي. د بېلگې په ډول د وزيرانو او نورو لوړپوړيو چارواکو د شتمنيو د ښکاره کول او ثبتول، د لوړپوړيو چارواکيو د ټاکلو په برخه کې دنوي کړنلارې رامنځته کول، او د فساد د له منځه وړلو لپاره د يوه پراخ قانون جوړول.

د تېرو اته کلونو لاسته راوړني زمونږ دپوځونو د مېراني او نه ستري کېدونکو هڅو نه پرته شوني نه وي، له دوی پرته به بغاوت افغان دولت لاندې کړی او کېدای شي په کابل يې واک چلولی وای زمونږ دپرمختگ کارونه به ودرېدلي او له منځه تللي وو، او القايد به دېره سيمه لاندې کړې وای او د تروريزم بې رحمانه پلانونه به يې جوړولای.

دکارسرداچې دا دواړه لوري ، هم روښانه دي او هم اغېزمن. زياتيگري پوځونه ، چې امريکا، بریتانيا او نور يې رالېږي، که پرمختگ وکړي ارزښتمن دي. دبریتانياژمنتياپه ترهغي پورې په ځای وي ترڅوچې مونږ خپل شريک هدف ترسره کړو. يو داسې افغانستان چې بيا دنړيوال تروريزم د مرکز په ډول د نړی په خلاف ونه کارول شي.

خوبياهم، د نوو پلانونو د بېخي خوشباوره کتنې نه وروسته هم دي پايې ته رسېږو چې، افغان چارواکي ترهغو پورې دخپلې خاورې دکراري او منل شوې ادارې وړتيا نه لري ترڅو پورې چې بغاوت پخپله کم شوی نه وي. اومونږ به يواځې په هغه حالت کې خپل پوځونه په باور سره وويستی شوچې بېرته راتلو ته مجبور نه يو. زمونږ دپوځونو پراخې هڅې ددې هدف په ترلاسه کولو کې مهم رول لري څنگه چې جنرال ميک کرسټل اوس، اوس ويلي: دپوځ رول ددې هڅه کول دي چې حالت داسې جوړکړي چې خلکوته دا اجازه ورکړي چې د حکومت جوړولو او چارو چلولو يوه رښتيني حل ته راشي دا خبره د افغان سياست لويې ننگونه راپورته کوي. هغه ننگونه چې له دېرې اوږدې مودې ورسره بې پروايي شوي ده.

په ۲۰۰۱ کې د بون تړون او ورپسې پروسه کې ديوه رښتيني سياسي توازن کمښت موجود و. شمالي ټلوالې بون ته د افغانستان د نوو بادارانو په ډول راغله، خو دوی د په جنوب کې د پښتون اکثريت په

گډون د افغانستان د لوی نفوس نماینده گان نه وو. دا سمه وه چې طالبان له بون نه شړل شوي وو. خو نورو قانوني ډلو ته چې دهغو پښتنو نمایندگي يې کوله چې دطالبانو اصلي ځواک و ، هم په کمه سترگه وکتل شول.

له بون کنفرانس وروسته چې کومي دوه جرگي جوړې شوي هغو هم دهبواد لپاره يوه کلک مرکزي سياسي جوړښت رامنځته کړ. په داسې حال کې چې ددې هېواد خلکو اکثر په محلي کچه دخپلو چارو دسنبلولو او تنظيمولو اوږد تاريخ او خپلي لارې لرلې. له دې نه ورتېر— دکابل سياسي جوړښت له هغو قبيلو ، غير رسمي دودونو او ټولنمرکزه جوړښتونو سره انصاف هم ونه کړ. فساد ورپسې خبره نوره هم خرابه کړه. د قانون ماتوونکو لاسونو ته د بي حساب په پيسو قبيلوي توازن نور هم لمنځه وې وور. په پای کې په لويديځ کې ايران ، په ختيځ کې پاکستان، په شمال کې د مرکزي اسيا جمهوريتونه، سيمه ييز قدرتونه لکه هندوستان، چين، سعودي عربستان، روس او ترکيه، بون تړون په دې کې پاتې راغی چې د افغانستان داتول گاونډيان سره د يوه نوي او سوله ييز افغانستان دجوړېدو لپاره يوځای کړي.

زه چې د افغانستان له تاريخ نه کوم څه زده کوم هغه دادي چې تر هغه مهاله به په افغانستان کې سوله او ثبات رانشي چې ترڅو له ډېرو، ډېر خلک په سياسي جوړښت کې رايوځای نشي او ترڅوچې يې گاونډيان له واکمن سياسي جوړښت سره په تړون کې نه وي.

سياسي لاس رسۍ

اوس له ټولني سره د طالبو جنگياليو د بيايوځای کولو لپاره يوه نړيواله موافقه شته، چې ملگري ملتونه يې داسې تعريفوي ،، هغه پروسه چې چې پرمخت يې پخواني جنگيالي ولسي حيثيت خپلوي او دوامداره دنده او گټه تر لاسه کوي،، ددې پروگرام شاته پروت منطق ساده دی، څومره چې په بغاوت کوونکيو باندې پوځي فشار زياتېږي — او له هغوی سره دجگړې د اوږدېدو وېره پيداکېږي او بری ورته لاپسې لري بڼکاري — نو هغه کسان چې د بغاوت په څنډه ولاړ دي ، هغوی به په خپله ژمنتيا له سره کتنه وکړي لکه څنگه چې ددې کال په سر کې مونږ داسې بېلگې ليدلي دي.

خود داسې بياجوړښت دټينگ ساتلو لپاره يواځې د دندو پيدا کول بسنه نه کوي بلکې له خپلو پخوانيو متحدينو سره له اړيکو نه ددوی ساتل هم اړين دي. او د ولس مشر کرزي لخوا دسولي ، پخلاينې او بيايوځای کېدنې لپاره د وړاندیز شوي شورا ارزښت هم په دې کې دی، دکومي لپاره چې نړيوالي ټولني د ۱۵۰ ميليون ډالره ژمنه کړې ده.

خو زه به په دې زور واچوم چې دغه بيايوځای کېدنه به هغه وخت ښه اغېز ولري چې د هغو خلکو وېرې ، اندېښنې او غمونه هم لري شي چې ولس مشر کرزی يې ،، خپل ناراضي وطندار گڼي،، د بېلگې په ډول طالبان او نور مخالفين، ددوی دهغو اندېښنو دپېژندلو او ځواب ويلولپاره چې بغاوت ته تېل او انرژي ورکوي که يوه رښتيني هڅه ونشي نو دا به گرانه وي چې ددوی يو ارزښتمن شمېر په دې قانع کړل شي چې د دولت پر ضد دجگړې پرځای ، د دولت لپاره په کارکولو کې د دوی خوښې گټې ښي خوندي کېدای شي.

ځيني باغيان د القايدو متشددې سخت دريځي(افراطي) اجندا ته ژمن دي. له دوی سره به هيڅ پخلاينه نه وي — دوی به خامخا ماتېږي. خو ددوی اکثریت داسې نه دی. دوی محافظه کار اسلامي عقايد لري، او له دې سره تړلي دي، خو لوی نظر يې په دې اړه دی چې ټولنيز نظم او قانون بايد څنگه وي. ددوی لويه

چیغه د نړیوالو پوځونو شړل دي. خو دوی هم په افغان دولت او سیاست قوی بی باوری پارولی (تحریک) کړي دي — دوی دولت د یو بی کفایت او مفسد دولت په سترگه گوري. دهرچا دا فکر پلی کول به گران وي چې هغه خلک په سیاسي بوختیاکي راگډ کړي چې په مستقیمه یا غیرمستقیمه توگه زمونږ په پوځونو بریدونه کوي، خو مونږ هیڅ حق نه لرو چې دهغو افغانانو پرځای چې د طالبانو د بېرته دننه راستنیدو دعاوي کوي، پر هغوی خپل فکرونه او ارزښتونه ومنو. خو خبرې اترې (مزاگره) نه تسلیم ورکول دي او نه د دښمنو قواوو او سیاستمدارانو ترمنځ خبرې دي.

افغانان باید خامخا داسې یو سیاسي جوړښت رامنځته کړي — که څه هم چې یوه پڅه او پراویزه پروسه به وي — خو مخالفین به ددې لپاره نړیوال ملاتړ او نړیوال منځگرتوب غواړي — د بېلگې په ډول دملگرو ملتونو نظر او مراقبت په په پای کې ضروري وي. نو بیا ددې اړتیا شق چې هغه شرطونه چې له خبرو وړاندې ایښودل کېږي باید روښانه شي. یانې هغه څوک چې دخپل هېواد په سیاست کې برخه غواړي باید له القایده سره اړیکې وشکوي، خپلې وسلوالي هڅې پرېږدي، اود افغان اساسي قانون چوکاټ ومنې. نو له دې لارې به بیا ددوی غوښتنې او خوښې وپېژندل شي، یو سیاسي غږ به ورکړل شي خو داټول به د ولس د قانون او دنورو اړخونو دخوښو او اړتیاوو په نظر کې نیولو سره ترسره کېږي ولس مشر کرزي د سولې په خپلو تکراري غوښتنوکي دا خبره روښانه کړې ده چې هغه مهال داسې شرطونه د یوه وروستي توافق برخه گرځېدای شي چې دخبرو د پرمختگ مخه ونه نیسي. د نړیوالو او افغان ځواکونو زیاتېدل باید دهر لوري په فکر کې وي. خبرې اترې د خړپ او تړپ (دجگړې او یاتېښتې) یو بدیل راکوي. د یوه داسې سیاسي لاس رسي **political outreach** دپروسي یوې پایلې ته رسول به وخت اخلي او دپرو هڅو ته به اړتیا لري. خو دخبرو دپیل د بنسټ ایښودلو وخت همدا اوس دی. چې د افغانو اونړیوالو ځواکونو د پراخ شتون، نه گټه واخیستل شي ولس مشر کرزي د اپریل پر ۲۹ د پراخي مشورې لپاره — دسولې لویه جرگه — رابللي چې ۱۴۰۰ غړي او میلمانه به پکې گډون کوي. چې د پارلمان غړي، د ولایتي شوراگانو غړي، والیان، مذهبي او قومي مشران او د مدني ټولني غړي او د ښځو د ټولنو غړي به پکې رابلل کېږي. دا باید یوه نوي قومي سیاسي جوړښت د جوړولو پیل وي — په دې هکله هغه وویل:

ددې موخه د بیا یوځای کېدنې او پخلاینې په اړه له افغانانو سره سلامشوره ده — چې چېرته پخلاینه شوې ده او چېرته نه — او چې دخلکو په مشوره دسولې لپاره د عمل یو پلان هم جوړ کړل شي

دا چې دغه سیاسي جوړښت باید څنگه وي؟ یو بهرنی یواځې دا وړاندیزونه کولی شي:

لومړی، داسې یو سیاسي جوړښت دې رامنځته شي چې هغو قومي او نژادي گروپونو ته چې د بون له کنفرانس نه شړل شوي وو په سیاسي پروسه کې یوه رښتینې ونډه ورکړل شي، چې د سیاسي نمایندگۍ لپاره مبارزه او سیالي وکړای شي. یو سوله ییز جوړښت کې باید فاتح او مفتوح دواړه برخه ولري

دداسې کولو لپاره، بنایي چې نوی سیاسي جوړښت داغېز او نظر بېلابېلو ډلو ته یو غږ ورکړي. سیاسي دفترونو او دولتي دندو ته د راتگ دروازي ورته خلاصې وي او ددې هڅه باید وشي چې د افغان ملي اردو نژادي بیس وغزول شي. دا شیان به افغانان وهڅوي چې دخپلو او خپلو ډلو او ټولنو د اندېښنو ځواب په عمل اوسیسټم کې وویښي. او دابه هغوی ته ددې موکه برابره کړي چې د افغانستان په پرمختگ او ثبات کې برخه واخلي. او له دې لارې به هغه هدف ته ورسېږي چې د دپرو مخالفتونو کیلي ده — او هغه د بهرنیو ځواکونو وتل دي، چې لومړی به دملاټر او روزنې رول ته راکوز شي او بیا به پوره ووځي

دويم، واليانو او ولسوالانو او ددوی اړوندو شوراگانو ته دې ډېر واک ورکړل شي چې هغوی ازادانه دخپلو خلکو په خوښه پرېکړې وکړي. او نظام هغه ډول وچلوي چې دوی يې غواړي. ددې لپاره په دغو دندو د وړ خلکو ټاکنه بنسټيزه اړتيا ده — او د عدالت او د قانون د حاکمیت د ننګونې په نظر کې نیولو سره باید داهم ووايو چې په دغې کچه دپوليسو مشران، دمحلې محکمو قاضيان او څارنوال هم همداسې مهم دي لکه واليان او ولسوالان. په محلي کچه حکومتې چاروکیو او دهغوی اړوندو شوراگانو ته دا نېغه دنده (واک) هم ورکول پکار دي چې د پرمختګونو څارنه وکړي، شخړې اوارې کړي، امنیت کې برخه او سیمه ییز مخالفین او د هغوی خواخوږي له دولت سره یوځای کړي.

دریم ، د قانون جوړولو یو نوی پړاو باید پیل شي — ضروري نه ده چې اساسي قانون دې هم بدل شي — دا قانون جوړونه دې د پارلمان او ولس مشر د واکونو په هکله وي، چې په پایله کې يې پارلمان ته په سیاسي جوړښت کې یو رښتیني رول ورکړل شي. داسې یو رول ورکول به دوی وهڅوي چې انتقادي و اوسي او په پای کې به د داسې پرمختګونو لارې پرانیزي چې په اوسني افغانستان کې به بېخي نوي وي داسې به یو ولسواک، جوړوونکی او هېواد ته وفادار اپوزیشن هم رامنځته شي څلورم، ددې ټولو ترڅنګ باید دفساد دغه منځه وړلو لپاره غښتلې هڅې خامخا وشي. د ولس کرزي داژمنه ارزښتمنه ده چې دمعاویت کولتور به له منځه وړي، او یو نوی فساد ضد یونټ په جوړوي په دې هم باید زور واچول شي چې افغان دولت — د نړیوالې ټولنې په مرسته — څنګه کولی شي چې د نښه ییزو توکیو دپراخي سوداګرۍ سره مقابله وکړي. دا د عامو خلکو دهغې اندېښنې تر ژورو رسېږي چې د فساد د ډېروالي او د قانون دحاکمیت د کموالي په اړه یې لري. ددې یوه برخه دا یقیني کوي چې نوی سیاسي جوړښت به د څارنې، نګرانې او توازن په بنسټ ولاړ وي — لکه ازادې محکمې — او په روڼوالي او مسؤلیت باندې دټینګار چې وښيي په دولت دخلکو بادار او اقا نه دی بلکې په هره کچه او هره بڼه د افغانانو یو رښتیني خدمتګار دی.

بهرنی سیاسي جوړښت

د هیڅ هېواد اویا لږ ترلږه د افغانستان سیاست له نورو نه جلا نشي پایډلی له اوردې مودې راهیسي افغانستان د بهرنیو مداخلو او لاس وهنو قرباني شوی دی. نن پکې دسیمې ګټې تعقیبېږي او خپله یې قومونه او نژادي ګروپونه — په جنوب، ختیځ او شمال کې — ګرځي چې له سرحدونو پورې کوم پناځای پیداکړي. څوک چې ددولت مخالفت کوي تراوسه له بهر نه مرستې، ملاتړ او تحفظ ترلاسه کوي که افغانستان دیو سوله ییز او نېکمرغه هېواد په ډول رامنځته کول وي نو ددې کلکه اړتیاشته چې نه یواځې یونوی داخلي سیاسي جوړښت رامنځته کړل شي بلکې یو نوی بهرنی سیاسي جوړښت هم منځته راشي.

جیوپولټیکي ننګونو ته یو نوی توازن ورکړل شي — د پاکستان او هندوستان د اوردمهاله تشنج په ګډون او د ایران شتوالي ته — دا داسې ښکاري چې افغانستان له خپله بده قسمته د خپلو دښمنو ګاونډیانو د قدرت غوښتنې د لویو قرباني کېږي. ددې حالت منطق دادی چې افغانستان تر هغه وخته پورې سوله نشي ترلاسه کولی ترڅو پورې چې ددې سیمې د هېوادونو نه ایلېدونکې ستونزې نه وي اوارې شوي. خو دلته نور بدیلونه او په پای کې هیله ټوکوونکې شونتیاوې شته چې پرمټ یې افغانستان د ډېرو ګټور سیمه ییزو همکاريو او اړیکو کور ګرځېدای شي.

لومړی قدم ، د افغانستان د ټولو گاونډيو او سيمه ييزو قدرتونو لخوا ددوه ساده حقيقتونو ادراک دی لومړی حقيقت: هيڅ يو سيمه قدرت او ورسره نړيواله ټولنه به افغانستان دي ته پرې نږدې چې د کوم گاونډي تر تسلط لاندې راشي. دويم حقيقت: د افغانستان اوسنی حالت ټولو ته زيان اړوونکی دی، جر مونه ، نشه يي توکي، تروريزم او له پولې نورو غاړو ته د مهاجرو خورېدل، په داسې حال کې چې د افغانستان د منرالونو شتمني او زراعتي ځمکې په سيمه کې د ټولو لپاره گټورې دي. دا دوه حقيقتونه خامخا د سيمي د هېوادونو لپاره د شريکو گټو يو داسې بنسټ رامنځته کولی شي چې ټول پرې راټول شي

دويم — او دا ټکی ډېر پېچلی دی — ددې ډېره اړتيا ده چې په ډېرې رښتيا يې سره د گاونډيو هېوادونو بېلابېلې گټې او اندېښنې وپېژنو، چې بيا ورته د ځواب ويلو لپاره هڅې وکړل شي پاکستان دلته مهم دی. دا هغه د امنيت او خبرو اترو ډېرې کلپانې لري. په روښانه ډول داپکار ده چې په افغانستان کې د کوم حل د لټولو لپاره پاکستان ملگري کړل شي.

پاکستان د ۱۷۰ ميليونه وگړو هېواد دی. دا يو اتومي ځواک دی. پاکستان به يواځې دخپلو ملي گټو په پام کې نيولو سره عمل کوي. او دا طبعي ده. له افغانستان سره اړيکې د دوی دملي امنيت ته ارزښتمنې دي. پاکستان په خپله درشل کې د يو غير پښتون افغان ملي پوځ له جوړېدو نه وېره لري، و همدارنگه له هندوستان سره د افغانستان له اړيکو هم وېرېږي.

پاکستان له يوه کول (نسل) نه راپه دېخوا له امريکاسره ډېرې گراني اړيکې لري. له پاکستان سره د اوباما د ادارې د امنيتي ، اقتصادي، او سياسي اړيکو د تعقيب پرېکړه ارزښتمنه ده. دا پاليسي يوه مهمه موکه پيدا کوي چې د پاکستان — او زموږ — اندېښنو ته ځواب وويل شي

دکيري لوگر ماده چې په پنځه کلونو کې پاکستان ته څه باندې اووه بليونه ډالره مرسته ورکوي چې په ناپوځي ځايونو کې يې ولگوي او په مقابل کې به يې پاکستان په خپله خاوره کې د اورپکو پرضد اغېزمن گامونه اخلي — په دې هکله يوه ارزښتمنه معامله ده. خو پر مخنگ په اسانه نشي تر لاسه کېدای، زيات جدي، زيات مساوي امريکا — پاکستان امنيتي ستراتيژيکي ادراک هم ورته بنسټيز شى دی دخپلو لويديځو پولو دامنيت په اړه دپاکستان له وېرو سره ددې هم اړتيا ده چې په افغانستان کې دپاکسلت خپله بوختيا ته هم رسېدنه وشي.

هر هېواد دي دا ومني چې په افغانستان کې به دپاکستان له په اعتماد کې له اخيستو پرته به هيڅ سياسي جوړښت نه رامنځته کېږي. او همدارنگه دلته به هيڅ سياسي جوړښت پرته له هندوستان، روسيې، ترکيې او د چين له بوختيا پرته نه راځي. چين د افغانستان تر ټولو لوی بهرنی سرمايه لگوونکی دی هند د افغانستان د بيارغاونې لپاره د ۱،۲ مليارده ډالرو د مرستې ژمنه کړې ده. دا يو لوی رول لري چې وه يې لوبوي. همدارنگه ايراني رژيم — چې اتومي پاليسيو يې ملگري ملتونه مسخره کړي او دگاونډيانو دناکاره کولو د هڅو مخينه لري — بايد خامخا پوه شي چې ښه لاره چې خپله سرمايه وساتي — او خپل شيعه عقيدې لپاره کارو کړي نوښه لاره په افغانستان کې سوله راتلل نه ، نه سوله له منځه وړل دلندن په کنفرانس کې برخه نه اخيستل د ايراني دولت لنډپاري وه.

دريم — او دا هغه يو دی چې بهرنی سياسي جوړښت په روښانه ډول له داخلي سياسي جوړښت سره تړي — دلته ددې اړتيا شته چې په را روان وخت کې د افغانستان د بهرنی پاليسی د لور يو په ټاکنه کې بايد ښکاره شفافيت او روښانتيا موجوده وي. دا په افغانانو پورې ده چې داکار څنگه ترسره کوي، خو ددوی بوختياوي د اعتماد په پيدا کولو او د غلط فهميو په له منځه وړلو کې لوی لاس لرلی شي. له دې

سره تړلی دا چې، باید په افغانستان کې د نړیوالو ځواکونو د شتون، فعالیت او د راروانو وختونو د پلان، په هکله هم یوه موافقه او روښانتیا موجوده وي.

څلورم، اقتصاديات باید د ښو سیمه ییزو اړیکو لپاره بنسټ وي. افغانستان که له منځني اسيا، جنوبي اسيا او خليج ترمنځ په ځمکني پل او وړي ددې ټولو گاونډيانو ته گټه رسولی شي لکه د ورپښمو لار چې د ډېرو پېړيو لپاره لويه تجارتي لار وه. دلته له سوداگرۍ او ترانسپورت نه پرته هم د اوبو او برېښنا د وېش له پلوه، او د اقتصادي زېرمو د کارولو له پلوه هم نورې گډې گټې شته چې هم افغانستان ته گټه رسولی شي هم گاونډيو هېوادونو ته .

پنځم ديوه فورم پوښتنه ده چې داکار پکې نور مخکې بوتل شي داپروسه باید خامخا دسيمي د هېوادونو لخوا پرمخ لاړه شي. يواځې دا دولتونه پرېکړه کولی شي چې په سيمه کې د اړتياوړ جدي او اوږدمهالي شراکت ته بنسټ د جنوبي اسيا دسيمي ييزې همکارۍ دسازمان او که د اسلامي کنفرنس په مرسته جوړېدای شي. افغانان دې له ملگرو ملتونو سره دخپلې ملگرتيا مشري هم په غاړه واخلي په دې وخت کې يې داچاره کېدای د ثبات ، امنيت او همکارۍ لپاره د جنوبي اسيا يو کانفرنس ته رهنمايي کړي. ددې پورته ټولو ټکيو په نظر کې نيولو سره افغانانو ته ښايي چې په خپل هېواد کې د مستقبل دسياسي پروسې په هکله خپله پرېکړه وکړي. دگاونډيانو يواځې قانوني گټې ارزښتمني دي، نه دوی افغان دولت او افغانان لاندې کولی شي او نه يې مونږ دې پرېږدو. هغه ورځې تللي چې ځواکمنو هېوادونو به خپل کمزوري گاونډيان تر ښکېلاک لاندې راوستل.

پايله

که مونږ په برياليتوب سره دا دا ستراتيژي چې ما وړاندې کړه پلي کړو، نو د افغانستان لپاره يوه ښه راتلونکي کوم خيالي هدف نه دی. له دوو تر پنځوو کلونو دا رياليسټيکه ده دا ديوداسي هېواد په ښه ووينوچي په همدې ارزښتمنه کړښه به پروت، غريب به وي خو باثباته او سوله ييز به هم وي، يوه پراخه ديموکراسي او دهرې کچې سياسي جوړښت به لري، دمالي عوايدو ډېرښت به لري کليوال اوسېدونکي به يې برېښنالي، په سيمه ييزو بازارونو کې به يې نور دوکانونه خلاص شي، ډېر ماشومان — په ځانگړي ډول ډېرې جينکۍ — به ښوونځي ته ځي.

ډېر مخالفين به — لکه څنگه چې ويل کېږي په ورځ لس ډالره اخيستونکي طالبان — به په خپلو کليوکې ځای پرځای شي، او لږ تر لږه يوڅه مشران به يې په قانوني سياسي پروسه کې رايوځای شي.

ټولني به په زياتېدونکي ډول ددې وړ وي چې د ځان ساتنې لپاره په افغان امنيتي ځواکونو باور وکړي نړيوال پوځونه به له لومړۍ ليکې نه په شاکېږي — خو دوی به بياهم يو رول لري، او کله کله يو خطرناک رول، دخپلو افغانو سيالو ځواکونو د روزنې او لارښوونې رول. گاونډيان به په گډه کارکوي، دستونزو مخنيوی به کوي، تېل به پرې نه شيندي او ددې ټولو له پاسه داچې القايد به له دې ځايه بهر شوي وي.

زه افغانستان ته د بریتانیا د بهرنیو چارو د سکرترې په توګه شپږ ځله تللی يم په لومړي ځل د ۲۰۰۷ په جولای کې ماد افغانستان د وروستي باچا محمد ظاهر شاه په جنازه کې ګډون وکړ. هغه غم چې ما مشاهده کړ څرګند او جوړ و. خو همداسې يو ملي يووالي هم و. نژادي وفاداريانې او تېرې دښمنۍ يوې خواته پرېښودل شوي وي چې دملت دبابا په مړينه وير وکړي.

يوه پاچا ته د وفادارو ترمنځ دغه يووالی نن نه بنکاري. ددې خای دخلکو ترمنځ دې ژورې غوښتنې نیولی چې هغسې ژوند وکړي چې دوی یې سم گڼي. پوځي عملیات د بریالیتوب لپاره ارزښتمن دي، همدارنگه په ولسي اقتصاد باندې سرمایه کاري هم؛ خواوس په افغانستان کې د یو نوي سیاسي جوړښت د راتلو لپاره دومره زور او سپک پکار دی، په څومره زور چې مونږ پوځي او ولسي هڅې کوو. دا په افغانستان کې د جگړې د پای ته رسولو لار ده.

April 1, 2010

<http://www.tolafghan.com/posts/17725>

How to End the War in Afghanistan

by David Miliband

Neither the UK nor the US started the war in Afghanistan. In the 1990s that country's Taliban government provided a safe haven and support for al-Qaeda. In return Osama bin Laden provided the Taliban with money and fighters. Afghanistan became the incubator for the September 11 attacks. The international intervention in response to those attacks had widespread support around the world. But we never meant for our militaries to be there forever. Eight years later, with al-Qaeda pushed into Pakistan, it is not enough to explain to people why the war started. We need to set out how it will be ended—how to preserve what has been achieved and protect South Asia from a contagion that would affect us all.

The route to progress depends on recognizing the centrality of politics to issues of war and peace. Violence of the most murderous, indiscriminate, and terrible kind started this Afghan war; politics will bring it to an end. A political settlement for Afghanistan must have two dimensions. First, a new and more inclusive internal political arrangement in which enough Afghan citizens have a stake, and the central government has enough power and legitimacy to protect the country from threats within and without. And second, on which the first depends, a new external settlement that commits Afghanistan's neighbors to respect its sovereign integrity and that carries enough force and support to ensure that they abide by that commitment.

Britain fought three wars in Afghanistan between 1839 and 1919. Each time it was defending its power base—and economic stake—in British India. And each time it suffered military reverses as it sought to establish order. Yet on every occasion, once that lesson had been learned the hard and bloody way, Britain's imperial strategists sought—and secured—a saner and more sustainable objective: a self-governing, self-policing, but heavily subsidized Afghanistan, whose tribes balanced each other and that posed no threat to the safety of British India.

Soviet strategists reached strikingly similar conclusions. When the Soviet forces in Afghanistan withdrew in 1989, they left behind a government, led by the Afghan Communist Mohammad Najibullah, that survived for three years. It did so—in the words of advice from the Kremlin—by “forgetting communism, abandoning socialism, embracing Islam, and working with the tribes.” As with every other regime in modern Afghan history, the Najibullah government could not have

existed without external subsidy. And so it fell when Boris Yeltsin's newly independent Russia cut all aid to Kabul.

Britain's experience in the nineteenth century, and the Soviet Union's in the twentieth, showed that the best way, perhaps the only way, to stabilize Afghanistan in the long term is to empower the Afghans themselves in charge so that they can secure and govern their own villages and valleys. To achieve this, the Afghans need full political and military support, and generous economic subsidy, from outside. But the Afghan people neither need nor welcome our combat troops on their soil any longer than is necessary to guarantee security and set them on a course to regulating their own affairs.

A recent study of Britain's bloody withdrawal from Kabul in 1842 concluded that the first cause of that disaster was the reluctance of junior officers to tell their superiors the truth about the dire situation the British forces found themselves in. I know from my own discussions with diplomats and commanders in the field that such "happy talk" is no longer the order of the day. Getting Afghanistan right means getting down to ground truth. These are the facts as I see them:

- The Afghan people are tired of thirty years of war. They have been traumatized by the fighting and the denial of basic rights and opportunities. The majority of them hate, for good reason, the brutality of the Taliban. But sometimes they see them as their only protection from other brutal powerbrokers or warlords.
- The Afghan government led by Hamid Karzai faces competing demands from its own people, from powerful criminal and commercial interests, and from the international community. But it lacks the capacity to govern. The concerns about its credibility run deeper than last fall's elections, which were marred by widespread corruption and fraud. They also relate to the very structure of the political system.
- The Afghan insurgency is a broad but shallow coalition, with shifting relationships, geographical bases, and tactics. The Taliban is led by members of the former Talib regime under Mullah Omar, who has been based in Pakistan's border areas. A variety of other factions are also operating, including the Haqqani network, Hizb-e-Islami, and a range of smaller groups. These groups all trade on the uncertainties of the people and the weaknesses of the state.
- The Taliban are still despised—one recent poll suggests that only 6 percent of Afghans want them back in power. But they do now have organized cadres that enjoy some limited support—in the south, east, and north—and are able to mount operations in Kabul and elsewhere.
- Having fled Afghanistan, al-Qaeda's senior leadership is now also hiding in Pakistan's tribal areas. A significant number of its leaders have been killed or arrested. Despite the historical ties between al-Qaeda and the Afghan Taliban, their relationship is predominantly tactical and local. Yet al-Qaeda retains the capacity—including through its affiliates in other countries, such as Yemen—to plan and carry out deadly attacks around the world.
- There has been a significant change in Pakistan in the last eighteen months under President Asif Ali Zardari's democratic government. The reality and threat of domestic terrorism has brought new purpose to civilian and military leadership, and new consensus between leaders and

the Pakistani electorate. It is now realistic to talk about complementary pressure on the insurgencies on both sides of the border.

The Afghan and international strategy over the last eight years has been to focus on building up the key functions of the state and delivering better lives for the Afghan people. Despite many setbacks, there is a real record of achievement here, continuing today. The return of five million refugees in recent years is perhaps the greatest sign of the growing confidence of Afghans in their safety and security, and an important indicator of our own progress in protecting them. Still, polling shows that Afghans regard the lack of security as one of the biggest problems; last year more Afghan civilians were killed in insurgent attacks than ever.

In 2003 the Afghan National Army numbered fewer than two thousand. Today it is over 100,000 strong, though the ethnic balance within it—and particularly the proportion of Pashtuns—is weak. The total will grow by a third by the end of the year, and further in the years to come. Afghan soldiers are gaining frontline combat experience, including in the current Moshtarak operation in Helmand province. Plans are now being developed for the transfer of “lead security responsibility” to the Afghans—district by district and province by province—once the Afghan National Security Forces, local government, and other institutions are able to meet key conditions of effectiveness. As the Afghan National Army gets stronger, international forces will be able to withdraw from combat operations—although their training and mentoring of their Afghan counterparts will need to continue for a number of years.

Concerning education and health, in 2001 only one million Afghan children attended school, all of them boys. This year we expect to see seven million Afghan children enrolled in school—a third of them girls. Eight out of ten Afghans now have access to health care.

Poppy growing and the drug trade are major problems for Afghanistan; but during the past two years there have been successive reductions in poppy cultivation: 19 percent in 2008, 22 percent in 2009. The UN Office on Drugs and Crime estimates that cultivation will not increase in 2010. Improvements in governance and security, along with high wheat prices, have supported these results.

The achievements of the National Solidarity Programme—which aims to improve local and regional government—would be a remarkable story in any country. Over 22,000 village councils have been elected by their peers since 2003. They have not just designed but implemented almost 40,000 development projects, and are now forming, from the bottom up, district councils.

There are also areas where progress has not been so impressive. We are now stepping up our efforts to address these concerns, and the Afghan government needs to do much more:

- Justice and law and order are a critical battleground. The Afghan National Police number almost 100,000, but the biggest problem is now quality, not quantity. Part of the force is involved in the drug trade. It also suffers from illiteracy, patronage by criminals and insurgents, and corruption. The Afghan government is launching a robust and far-reaching program of reform. But the government needs, with our help, to build up the informal judicial structures for resolution of criminal and civil disputes. That is, after all, what Afghans often mean by the rule of law.

- Despite the success of the National Solidarity Programme, civil administration remains an extremely difficult and uphill struggle. In large parts of the country, district governance is almost nonexistent; half the governors do not have an office, fewer than a quarter have electricity, and some receive only six dollars a month in expenses. Over the next two years the international community has promised to help train 12,000 civil servants to serve on the district level.

- Last, there is the problem of corruption. According to January's BBC/ABC/ARD poll, 95 percent of Afghans see corruption as a problem in their local area. In some regions Afghans are paying an average of \$100 in bribes to officials every year. Such widespread abuse has deep roots. President Karzai has promised to tackle corruption and build independent institutions to monitor and drive progress. The international community will judge him by his actions, not his words. Donors are trying to provide him with incentives by promising to channel more aid through the government as certain tests are met, for example the verification and publication of the assets of senior officials and ministers; the adoption of new procedures for senior appointments; and a clear timeline for the enactment of comprehensive anti-corruption legislation.

The achievements of the last eight years would not have been possible were it not for the tireless efforts and unstinting bravery of our troops. Without them, the insurgency would have overwhelmed the Afghan government and probably overrun Kabul. Our development work would have ground to a halt. And al-Qaeda would have seized more space to plan its terrorist atrocities.

The work ahead—on each of these fronts—is both clear and pressing. The additional troops that the United States, Britain, and others are deploying are vital if progress is to be made. Britain's commitment and determination will endure until we have achieved our shared objective—an Afghanistan that must not again be used as a basis for international terrorism.

However, even on the most optimistic reading of present plans, the Afghan authorities will not be able to govern their land in sustainable or acceptable ways unless the scale of the insurgency itself is reduced. And only then will we be able to withdraw our forces confident that we will not have to return. The strengthened efforts of our military forces are an important part of this. As General McChrystal said recently, the role of the military is to “try to shape conditions which allow people to come to a truly equitable solution to how the Afghan people are governed.” This raises the core political challenge for Afghanistan, one that has been neglected for far too long.

The Bonn Agreement of 2001 and the process that followed it fell short of a truly balanced political settlement. The Northern Alliance came to Bonn as the new masters of Afghanistan. But they were not representative of the broader Afghan population, including the Pashtun majority in the south. It was right that the Taliban leaders were excluded from Bonn. But other more significant and legitimate groups were seriously underrepresented, most notably the various Pashtun confederations from which the Taliban draws its strength.

The two jirgas that followed Bonn led to a top-down, highly centralized political structure for a country whose people have always had a strong predilection for managing their own affairs at the local level. Furthermore, new arrangements in Kabul did not do justice to tribal and other informal, traditional, and community-based structures. Corruption has exacerbated these

problems. The unconstrained accumulation of financial resources by malign power brokers has eroded tribal balance. Finally, from Iran in the west to Pakistan in the east, from the Central Asian Republics in the north to the regional powers of India, China, Saudi Arabia, Russia, and Turkey, the Bonn Agreement failed to bind Afghanistan's neighbors into the long-term project of building a new, more peaceful country.

The lesson I draw from history is that Afghanistan will never achieve a sustainable peace unless many more Afghans are inside the political system, and its neighbors are in agreement with a political settlement.

Political Outreach

There is now an international consensus behind a program to reintegrate Taliban fighters, which the UN defines as “the process by which ex-combatants acquire civilian status and gain sustainable employment and income.” The logic behind this program is simple. As military pressure on the insurgency increases—as the dangers of continuing the fight grow and the prospects of success look more remote—those on the periphery of the insurgency will start to review their allegiances. We have seen this happening in fits and starts in recent years.

For such realignments to be sustained there needs to be not just employment but protection from retaliation by former allies. That is the significance of President Karzai's proposed National Council for Peace, Reconciliation, and Reintegration, and of the \$150 million the international community has already pledged to fund it.

But I would emphasize that a re-integration program will have a major impact only if it is coupled with a serious effort to address the grievances of those whom President Karzai describes as his “disaffected compatriots”—i.e., the Taliban and other insurgents. Without a genuine effort to understand and ultimately address the wider concerns that fuel the insurgency, it will be hard to convince significant numbers of combatants that their interests will be better served by working with the government than by fighting against it.

Some insurgents are committed to al-Qaeda's violent extremist agenda. There will never be reconciliation with them—they must be beaten back. But the majority are not. They share conservative Islamic beliefs and, linked to that, strong views about what is a just social order. Their rallying cry is the expulsion of international forces. But they are also motivated by their intense dissatisfaction with the Afghan government and Afghan politics—which they see as corrupt and incompetent.

The idea of anyone reaching out to political engagement with those who would directly or indirectly attack our troops is difficult. We have no more right to betray our own values than those of the Afghan people who pray that the Taliban never come back. But dialogue is not appeasement; nor is allowing political space for discussion with opposing forces and politicians.

The Afghans must own, lead, and drive such political engagement. It will be a slow, gradual process. But the insurgents will want to see international support for it; and international mediation—for example under the auspices of the UN—may ultimately be required. So there needs to be clarity about the preconditions for any agreement: those who want a political say in

their country's future must permanently sever ties with al-Qaeda, give up their armed struggle, and accept the Afghan constitutional framework. In doing so their interests would be recognized and given a political voice but would be constrained by the nation's laws and balanced by the interests and views of others.

In his repeated offers to talk directly to insurgents, President Karzai has made clear that while such preconditions should set the terms of any eventual agreement, they should not prevent a dialogue from developing. The build-up of international and Afghan military forces should concentrate everyone's mind. Dialogue provides an alternative to fight or flight. Any such process of political outreach will take time and effort to prepare, let alone conclude. But the time to start laying the foundations for dialogue is now, so as to take advantage of the growing Afghan and international military presence.

President Karzai has proposed for April 29 a great consultation—a grand peace jirga—involving around 1,400 members and guests. They are to include parliamentarians, provincial councils and governors, religious and tribal leaders, and representatives from civil society organizations and women's groups. This should be the start of a process of building a new national political settlement. He has said:

The objective will be to get guidance from the Afghan people on how to move forward towards reintegration and reconciliation —where reconciliation may be possible—and chart out an action plan in consultation with the Afghan people.

What might such a political settlement look like? An outsider can only offer suggestions.

First, there should be arrangements, whether formal or informal, to ensure that the legitimate tribal, ethnic, and other groups that feel excluded from the post-Bonn political settlement are given a real stake in the political process and are able to compete for political representation. A peace settlement must include the vanquished as well as the victors. To do this, the new arrangements should give voice to the different blocs of opinion and influence. Access to political office and government jobs should be opened up. And efforts should be made to broaden the ethnic base of the Afghan National Army. All of this would encourage Afghans to address their grievances, and those of their broader community, from within the system. And it would offer them a part in building stability and security in Afghanistan so that—and this is a key objective of many of the insurgents—the international forces will be able to withdraw from combat, initially into a training and support role, and then altogether.

Second, the provincial and district governors and their associated assemblies of elders should be given new governing powers, so that the *walis* (or provincial governors) and the *uluswals* (district governors) have the confidence, competence, and capacity to govern in the best interests of those they represent. Recruiting the right people for these jobs is essential—and in view of the challenges of upholding justice and the rule of law, the police chief and local magistrates are equally important. Local governors and local assemblies also need to be given more direct responsibility for overseeing development, adjudicating disputes, providing local security, and reintegrating local insurgents and their sympathizers.

Third, a new legislative process should be established—not necessarily involving constitutional change—between president and parliament, in order to give parliamentarians a real stake in the success of the political settlement. Such a stake would encourage them to participate as well as to criticize, and would ultimately lead to the development of something completely alien in Afghanistan today, but critical to democracy—a constructive or loyal opposition.

Fourth, underpinning all this must be a more concerted effort to prevent and eradicate corruption. President Karzai's promises to tackle the culture of impunity and to establish a new anti-corruption unit are important. Emphasis must also be put on how the Afghan government—with international help—can counter the extensive drug trade. This goes to the heart of ordinary people's concerns about corruption and lack of the rule of law. Part of this is about ensuring that the new political settlement includes many more checks and balances—such as independent courts—and much greater emphasis on transparency and accountability to ensure that government at all levels and in all guises is the servant, not the master, of the Afghan people.

The External Political Settlement

No country's politics can exist in a vacuum, least of all Afghanistan's. For too long it has been the victim of external meddling and interference. Today competing regional interests are being pursued in Afghanistan, and the country's tribal and ethnic groups—in the south, the east, and the north—still roam freely and find refuge across its borders. Those who oppose the government still draw on funding, support, and shelter from abroad. If Afghanistan is to have a more peaceful and prosperous future, it needs not just a new internal political settlement but also a new external political settlement.

Given the scale of the geopolitical challenges in this region—including the long-running tensions between India and Pakistan and the presence of Iran—it can seem that Afghanistan is fated to remain the victim of a zero-sum scramble for power among hostile neighbors. The logic of this position is that Afghanistan will never achieve peace until the region's most intractable problems are solved. But there is an alternative and ultimately more promising possibility, by which Afghanistan poses so many dangers that it becomes the place where more cooperative regional relations are forged.

The first step is a greater recognition by all of Afghanistan's neighbors and the key regional powers of two simple facts. Fact one: no country in the region, let alone the international community, will again allow Afghanistan to be dominated, or used as a strategic asset, by a neighboring state. Fact two: the status quo in Afghanistan is damaging to all. Crime, drugs, terrorism, and refugees spill across its borders when Afghanistan's great mineral wealth and agricultural land should instead be of benefit to the region. These two facts can and must provide the basis of a shared interest around which the countries of the region can coalesce.

Second—and this point is more complex—there needs to be a more honest acknowledgment of the different interests and concerns of Afghanistan's neighbors, so that efforts can be made to provide reassurances. Pakistan is essential here. It holds many of the keys to security and dialogue. It clearly has to be a partner in finding solutions in Afghanistan.

Pakistan is a country of 170 million people. It is a nuclear power. Pakistan will act only according to its own sense of its national interest. That is natural. Its relationship with Afghanistan is close to the core of its national security interests. Pakistan fears the build-up of a non-Pashtun Afghan National Army on its doorstep, and it is perpetually worried about India's relationship with Afghanistan.

It has also had a difficult relationship with the US for a generation. That is the significance of the Obama administration's determination to pursue a new security, economic, and political relationship with Pakistan. This policy opens up a vital opportunity to address Pakistan's concerns—and ours. The Kerry-Lugar Act—which provides for over \$7 billion in nonmilitary aid over the next five years, but makes the support conditional on the Pakistani government taking effective action against militants in its territory—is an important down payment in this regard.

But progress cannot be achieved simply by a more serious, more equal US–Pakistan strategic security understanding, crucial though that is. Alongside Pakistan's fears about its western border, fears about Pakistan's own involvement in Afghanistan need to be addressed. Every country needs to accept that, just as there will be no settlement in Afghanistan without Pakistan's involvement, so there will be no settlement in Afghanistan unless India, Russia, Turkey, and China are also involved in the search for solutions. China is Afghanistan's largest foreign investor. India has already pledged \$1.2 billion for reconstruction in Afghanistan. It has a big part to play. Moreover, the Iranian regime—whose nuclear policies have flouted the UN and that has a record of attempting to destabilize its neighbors—must acknowledge that the best way to protect its investments or promote the interests of Afghans that share its Shia faith is to work to promote peace, not undermine it. The Iranian government's refusal to take part in the recent London Conference on Afghanistan was completely shortsighted.

Third—and this is where the external settlement connects most clearly to the internal political settlement—there needs to be greater transparency with respect to the future direction of Afghan foreign policy. It is for the Afghans to decide how to do this, but their involvement is critical in building confidence and reducing miscalculation. Linked to this, there will need to be consistency and clarity about the presence, activities, and future plans of the international forces in Afghanistan.

Fourth, economics should be the great lubricant for better regional relations. Afghanistan can benefit all its neighbors if it becomes the land bridge of Central Asia, South Asia, and the Gulf. After all, the Silk Road was the passage for trade for many centuries. There are common interests not just in trade and transport, but in managing and sharing water and electricity and harnessing economic growth for the benefit of Afghanistan and the neighboring countries.

Fifth is the question of the forum in which this work should move forward. The process must be led by the countries in the region. Only these governments can decide whether the multitude of existing bodies such as the South Asian Association for Regional Cooperation and the Organisation of the Islamic Conference can provide the basis for the serious and sustained regional engagement that is now needed. The Afghans should take the lead, in partnership with the UN. In time perhaps this could lead to a standing Conference on Stability, Security, and Cooperation in South Asia. Above all, Afghan citizens must decide the future political process in

their country. Important as the neighbors' legitimate interests are, they cannot supplant, nor will we allow them to supplant, the Afghan government and the Afghan people. The days are long gone when powerful countries would dispose of a smaller, vulnerable neighbor to suit their own ends.

Conclusion

If we successfully implement the strategy I have outlined, a better future for Afghanistan is not a utopian goal. Within two to five years it is realistic to aspire to see the country still on an upward trajectory, still poor but stable, with a just peace, with democracy and inclusive politics taking hold at all levels, and with incomes growing. The urban population should have access to electricity. More shops will be open in the local bazaars and more children—in particular more girls—will be going to schools. Most grassroots insurgents—the so-called ten-dollar-a-day Taliban—should be resettled in their villages with at least some of the insurgent leaders taking part in the legitimate political process. Communities will be increasingly able to rely on the Afghan National Security Forces for protection—or to protect themselves. International troops will have stepped back from the front line—though they will still have a role, and sometimes a dangerous role, in training and mentoring their Afghan counterparts. The neighbors will be working together, preventing trouble, not fueling it. And above all, al-Qaeda will be kept out.

I have been to Afghanistan six times as British foreign secretary. On my first visit in July 2007 I attended the funeral of its last king, Mohammed Zahir Shah. The grief I witnessed was palpable and deep, but so too was the sense of national unity. Ethnic allegiances and historic feuds were put aside to mourn the passing of the “father of the nation.”

This unity is not expressed today through allegiance to a monarch. Instead it is founded on a deep desire among the people to live life as they see fit. The military surge is vital to success; so is investment in the civilian economy; but now is the time for Afghans to pursue a political settlement with as much vigor and energy as we are pursuing the military and civilian effort. That is how to end the war in Afghanistan.

—April 1, 2010

[HTTP://WWW.NYBOOKS.COM/ARTICLES/ARCHIVES/2010/APR/05/HOW-TO-END-THE-WAR-IN-AFGHANISTAN/?PAGE=1](http://www.nybooks.com/articles/archives/2010/apr/05/how-to-end-the-war-in-afghanistan/?page=1)

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**